ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **B. T. H.,** zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,** se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2023, č. j. MV-211189-5/SO-2022, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 6. 6. 2023, č. j. 59 A 5/2023-31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 11. 1. 2023, č. j. MV-211189-5/SO-2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „prvostupňový správní orgán“) ze dne 11. 10. 2022, č. j. OAM-11468-30/TP-2020 (dále jen „prvostupňové správní rozhodnutí“). Tím byla podle § 75 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zamítnuta žádost žalobkyně ze dne 13. 7. 2020 o vydání povolení k trvalému pobytu, neboť nebyly potvrzeny důvody uvedené v § 66 odst. 1 písm. d) téhož zákona; v době vydání rozhodnutí totiž žalobkyně již nebyla nezletilým dítětem, pročež

nesplňovala základní podmínku pro vydání příslušného povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území.

[2] Žalobkyně proti napadenému rozhodnutí brojila žalobou, jíž se domáhala jeho zrušení a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Předně namítala, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť správní orgány nevycházely ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci. Žalobkyně dále trvala na tom, že splňuje podmínku § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť je nezaopatřeným dítětem plně závislým na péči a výchově, jež se připravuje na své budoucí povolání; žádost o trvalý pobyt navíc podala v době, kdy ještě byla nezletilá, a jen pomalým postupem správních orgánů došlo k tomu, že ve věci nebylo kladně rozhodnuto před nabytím její zletilosti. Brojila taktéž proti absenci řádného posouzení přiměřenosti napadeného rozhodnutí ve vztahu k soukromému a rodinnému životu; správní orgány dle ní ignorovaly její vazby na území České republiky, kde žije její otec.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 6. 6. 2023, č. j. 59 A 5/2023-31 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Naznal, že napadené rozhodnutí je plně přezkoumatelné co do skutkových i právních závěrů, neboť úvahy žalované jsou zcela srozumitelné. V rámci meritorního posouzení věci soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 4. 2. 2021, č. j. 1 Azs 500/2020-24, dle nějž je splnění podmínek pro vydání povolení k trvalému pobytu třeba posuzovat na základě skutkového stavu v době rozhodování správních orgánů, což vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí; opačný postup by byl v příkrém rozporu s ústavním principem právní jistoty a předvídatelnosti práva. K délce řízení před správními orgány krajský soud uvedl, že byť je překračování lhůt k vydání pobytového oprávnění nežádoucí, nelze kvůli tomu prolomit obecnou zásadu ohledně okamžiku posuzování žádosti cizince o pobytové oprávnění a činit tak k jinému časovému období než ke dni vydání rozhodnutí. Dále se soud zabýval přiměřeností zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatelky. Akcentoval, že žalobkyně na území České republiky nežije, prezenčně studuje vysokou školu v zemi původu a žádost o vydání povolení k trvalému pobytu podala na Velvyslanectví České republiky v Hanoji; podotknul též, že žalobkyně může usilovat o jiný druh pobytového oprávnění v České republice nebo nadále studovat v zemi původu, což jí doposud nebránilo v kontaktu s otcem. Jelikož žalobkyně tyto skutečnosti nerozporovala, nebylo povinností žalované v tomto směru provádět další dokazování.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

II.1 Kasační stížnost žalobkyně

[4] Proti rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které jej navrhla zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Předně namítá jeho nepřezkoumatelnost, neboť soud dle ní prakticky kompletně podpořil závěry správních orgánů a pominul v žalobě namítané podstatné skutečnosti. Krajský soud odkazoval na žalovanou řádně učiněné posouzení důvodů pro zrušení trvalého pobytu dle § 77 odst. 1

písm. h) zákona o pobytu cizinců (dle nějž je tímto důvodem *pravomocné odsouzení soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl-li cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody*); dle stěžovatelky je očividné, že toto ustanovení nedopadá na projednávaný případ, pročež v rozsudku absentuje řádné individuální vypořádání se s námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

[5] Stěžovatelka tvrdí, že je stále nezaopatřeným dítětem plně závislým na péči otce a soustavně se připravuje na své budoucí povolání; v době podání žádosti o povolení k trvalému pobytu navíc byla i nezletilou podle věku. Jen pomalým postupem správního orgánu bylo zapříčiněno, že ve věci nebylo kladně rozhodnuto předtím, než nabyla zletilosti. Tato událost měla negativní dopad na její žádost nikoliv „přirozeně“, ale v důsledku nezákonného postupu správního orgánu, který nebral v úvahu zákonné lhůty; negativní správní rozhodnutí proto nelze odůvodňovat právní skutečností, kterou stěžovatelka nezavinila. Žádost podala včas (nikoliv např. až den před svými osmnáctými narozeninami) a správní orgán mohl bez jakýchkoliv obtíží v této tehdy skutkově jednoduché věci kladně rozhodnout. Stěžovatelka poukazuje na to, že takovým přístupem žalované je možné zabránit vyhovění prakticky všem žádostem o trvalý pobyt dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a to vyčkáváním s vydáním rozhodnutí až do okamžiku nabytí zletilosti žadatele; v těchto případech je fakticky vyloučené, aby bylo vyhověno žádosti nezletilého dítěte staršího sedmnácti let, neboť je velmi pravděpodobné, že správní orgán o věci nezvládne rozhodnout do jednoho roku. Mělo by existovat ustanovení zákona o pobytu cizinců, které stanoví nejzazší okamžik pro podání takové žádosti a zároveň upraví nepřekročitelnou lhůtu pro její vyřízení. Stěžovatelka akcentuje, že správní orgány musely vědět o blížící se nové právní skutečnosti (její zletilosti) již při zahájení správního řízení, přesto svou nečinností připustily, že nesplnila podmínky pro udělení požadovaného pobytového oprávnění. Takový postup považuje za nezákonný, nežádoucí a hraničící s libovůlí správního orgánu, neboť se jednalo o čirý formalismus; napadené rozhodnutí shledává nezákonným již z hlediska principu zjevné nespravedlnosti a porušení téměř všech zásad správního řízení.

[6] Specifické okolnosti tohoto případu dle stěžovatelky umožňovaly správním orgánům vybočit ze zásad striktního výkladu § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť je sice zletilou osobu, ale zároveň je stále nezaopatřeným dítětem (její hmotněprávní status se od podání žádosti nikterak nezměnil). Ústavní soud ani Nejvyšší správní soud ve své judikatuře orgánům veřejné moci netolerují formalistický postup sofistikovaně odůvodňující zřejmou nespravedlnost. Stěžovatelka zdůrazňuje, že soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, ale musí se od něj odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z ústavních principů. Byť je projednávaný případ značně komplikovaný a netypický, nevyvazuje to orgány veřejné správy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení věci.

II.2 Vyjádření žalované ke kasační stížnosti

[7] Žalovaná ve svém vyjádření uvádí, že se ztotožňuje se skutkovými zjištěními i právní kvalifikací věci zaujatou krajským soudem. Kasační stížnost dle ní nepřináší

žádnou novou relevantní argumentaci, která by správnost napadeného rozsudku zpochybňovala.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) přípustná, stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[9] Soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud předně posuzoval, zda je napadený rozsudek přezkoumatelný [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť jen u takového rozhodnutí lze zpravidla vážit další kasační námitky. Pokud jde o obsah samotného pojmu nepřezkoumatelnost, odkazuje soud na svou ustálenou judikaturu k této otázce; srov. např. rozsudky NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, či ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245. Kasační soud upozorňuje, že nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů musí být vykládána jako nemožnost přezkoumat dané rozhodnutí, tj. zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, č. 1566/2008 Sb. NSS). V projednávané věci stěžovatelka nejprve toliko obecně namítá, že krajský soud kompletně podpořil závěry správních orgánů a pominul podstatné skutečnosti zdůrazňované v žalobě. Takto formulovaná výtka je však zcela obecná a naprosto neurčitá, bez poukazu na konkrétní (dle přesvědčení stěžovatelky) soudem nevypořádanou žalobní argumentaci, resp. oslyšené podstatné skutečnosti; nelze ji proto považovat za řádně uplatněnou kasační námitku. Dále stěžovatelka poukazuje na to, že krajský soud dospěl k závěru, že žalovaná řádně vysvětlila naplnění důvodu pro nevydání povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, což je ovšem ustanovení, které se na její situaci nevztahuje (týká se totiž zrušení trvalého pobytu kvůli spáchání trestného činu). Nejvyšší správní soud zjistil, že prvostupňový správní orgán ve výroku svého rozhodnutí jasně uvedl, že žádost stěžovatelky *„se zamítá dle § 75 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., neboť nebyly potvrzeny důvody uvedené v § 66 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb.“* (tj. stěžovatelka již není nezletilou osobou); taktéž v textu odůvodnění odkazuje Ministerstvo vnitra na § 75 (srov. str. 2 a 4 prvostupňového správního rozhodnutí). Stejně tak v záhlaví napadeného rozhodnutí se žalovaná dovolává § 75 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a právě tato ustanovení zákona také aplikuje v rámci odůvodnění (srov. str. 4 a 6 napadeného rozhodnutí). Sám krajský soud v narativní části svého rozhodnutí shrnul, že *„dle žalovaného správní orgán I. stupně správně žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu na území zamítl dle § 75 odst. 1 písm. h) zákona*

o pobytu cizinců“ (srov. odst. [7] napadeného rozsudku). Jestliže tedy soud dále vyslovil, že žalovaná rozhodné skutečnosti dostatečně „*posuzoval*(a) *z hlediska naplnění důvodu pro neudělení trvalého pobytu žalobkyni dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců*“, jedná se toliko o zjevnou chybu v psaní (resp. překlep pouze v jediné číslici, neboť namísto § 75 je uveden § 77). Na základě tohoto formulačního pochybení nelze dle Nejvyššího správního soudu rozhodně dospět k závěru, že se krajský soud řádně nezabýval samotnou podstatou důvodu vedoucího k zamítnutí žádosti stěžovatelky o vydání povolení k trvalému pobytu. Ostatně je namístě dodat, že proti právnímu názoru soudu ohledně okamžiku posuzování stěžejní skutečnosti, jíž je zletilost žadatele, stěžovatelka brojí v dalších partiích kasační stížnosti.

[12] Otázkou, zda se splnění podmínek pro vyhovění žádosti o pobytové oprávnění posuzuje již ve vztahu k okamžiku podání žádosti, či až k okamžiku vydání rozhodnutí, se NSS zabýval v rozsudku ze dne 4. 2. 2021, č. j. 1 Azs 500/2020-24 (na nějž odkazoval krajský soud v napadeném rozsudku). Konstatoval v něm, že „*splnění podmínek těchto ustanovení je třeba posuzovat na základě skutkového stavu v době rozhodování správních orgánů. Tento způsob rozhodování vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 68/2008-126, č. 1786/2009 Sb. NSS, ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018-37, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79, ze dne 9. 1. 2019, č. j. 9 As 362/2018-37, či ze dne 3. 6. 2020, č. j. 10 Azs 374/2019-33). Rozhodnutí o udělení pobytového oprávnění je rozhodnutím s konstitutivními účinky, a proto teprve právní mocí takového rozhodnutí je cizinec oprávněn pobývat na území České republiky na základě jím požadovaného pobytového titulu. Postup správních orgánů, v rámci kterého posuzují splnění podmínek až ke dni vydání rozhodnutí, plně odpovídá povaze takového rozhodnutí. Opačný postup správních orgánů by byl zjevně neudržitelný, neboť by byl v příkrém rozporu s ústavním principem právní jistoty a předvídatelnosti práva (viz rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-37, či ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018-37).*“ Kasační soud se přitom v tomto rozhodnutí zabýval také tím, že k právní skutečnosti (události) zapříčiňující nesplnění podmínky nezbytné pro vyhovění žádosti o pobytové oprávnění může dojít až v průběhu dlouhotrvajícího správního řízení. Vyslovil, že „*stěžovateli lze přisvědčit, že správní řízení trvalo excesivně dlouho. Správní orgány překročily lhůtu, kterou jim k vydání rozhodnutí ukládá zákon o pobytu cizinců* (...). *Překračování lhůt k vydání pobytového oprávnění je nežádoucí. Nejvyšší správní soud rozumí stěžovatelově frustraci z negativních důsledků postupu správního orgánu I. stupně, vedoucího k zamítnutí jeho žádosti. Z tohoto důvodu ale nelze prolomit obecnou zásadu okamžiku posuzování žádosti cizince o pobytové oprávnění a posuzovat žádost k jinému časovému okamžiku než ke dni vydání rozhodnutí (viz rozsudek NSS ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018-37, či ze dne 3. 6. 2020, č. j. 10 Azs 374/2019-33). Správní orgány by měly dodržovat lhůty k vydání rozhodnutí, jejich překročení je jevem nežádoucím, akceptovatelným pouze ve výjimečných případech (viz rozsudky NSS ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 397/2017-31, a ze dne 3. 6. 2020, č. j. 10 Azs 374/2019-33). Zákonné lhůty k vydání rozhodnutí jsou ale pouze lhůtami pořádkovými, jejichž překročení nemá vliv na zákonnost správního rozhodnutí, jak již uvedl v napadeném rozsudku krajský soud (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 A 171/2002-41, ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/2012-41, č. 2785/2013 Sb. NSS, ze dne 3. 7. 2018, č. j. 6 Azs 178/2018-4, či ze dne 3. 6. 2020, č. j. 10 Azs 374/2019-33). Jako obranu proti takovému postupu je možné využít opatření proti nečinnosti dle § 80 zákona*

č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“), případně žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu dle § 79 a násl. s. ř. s.“

[13] Následně v rozsudku ze dne 1. 12. 2021, č. j. 6 Azs 398/2020-34, NSS opětovně [tentokrát konkrétně v případě posuzování splnění podmínky nezletilosti vyžadované § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců] naznal, že *„správní orgány jsou povinny rozhodovat podle skutkového stavu ke dni svého rozhodování, a proto není podmínka pro povolení k trvalému pobytu na základě žádosti dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců splněna v případě, kdy žadatel v době vydání rozhodnutí již není nezletilým dítětem. Pravidlo, dle kterého je pro rozhodování správního orgánu rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí, implicitně vyplývá ze správního řádu a explicitně z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79). Otázkou možnosti prolomit toto pravidlo se pak Nejvyšší správní soud zabýval přímo ve vztahu k řízení o žádosti dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (byť v jeho dřívějším znění), přičemž takovou možnost odmítl (viz rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 397/2017-31). V tehdejším případě žalobkyně splňovala podmínku nezaopatřenosti navázanou rovněž na její věk (tehdejší znění vedle nezletilosti umožňovalo udělit trvalý pobyt rovněž z důvodu nezaopatřenosti) v době podání žádosti, nikoli však již v době vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a to v důsledku průtahů, kterých se správní orgán dopustil a které v důsledku plynutí času způsobily odpadnutí podmínky nezaopatřenosti. Přesto se Nejvyšší správní soud ani v takovém případě od uvedeného pravidla neodchýlil s odůvodněním, že opačný postup by představoval zásah do právní jistoty účastníků a předvídatelnosti rozhodování správních orgánů. Shledal, že takový postup nelze považovat za přílišný formalismus, ale je naopak obecně v zájmu právní jistoty účastníků řízení, byť v konkrétním případě nemusí být konkrétnímu účastníku ku prospěchu. Nejvyšší správní soud neshledal důvod se v nyní souzeném případě od citované judikatury odchýlit.“*

[14] Stejně tak ani v nyní řešené věci Nejvyšší správní soud nedospěl k závěru, že by bylo namístě nerespektovat obecné pravidlo správního řízení, že pro rozhodování správního orgánu je relevantní skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Stěžovatelce sice lze přisvědčit v tom, že pomalý postup správních orgánů (dlouhotrvající správní řízení) byl příčinou toho, že v důsledku přirozeného (žadatelkou samozřejmě nijak neovlivnitelného) plynutí času nastala v průběhu řízení o vydání předmětného pobytového oprávnění právní událost spočívající v dovršení její zletilosti, toliko v důsledku čehož byla její žádost zamítnuta. Je však třeba konstatovat, že proti nečinnosti prvostupňového správního orgánu, resp. nedodržení zákonných lhůt pro vydání rozhodnutí (žádost byla podána dne 13. 7. 2020 a Ministerstvo vnitra o ní poprvé meritorně rozhodlo teprve 21. 9. 2021) mohla stěžovatelka brojit k tomu určenými prostředky ochrany (tj. domáháním se vydání opatření proti nečinnosti dle § 80 správního řádu, případně žalobou na ochranu proti nečinnosti dle § 79 a násl. s. ř. s.), což ovšem neučinila. Veškerá argumentace stěžovatelky o tom, že správní orgány mohou záměrným zdržováním vydávání rozhodnutí o žádostech dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců zabránit vyhovění prakticky všem takovým žádostem, opomíjí skutečnost, že takoví účastníci řízení mohou proti nerespektování zákonných lhůt pro vydání rozhodnutí brojit a domáhat se sjednání nápravy; právě tím mohou účinně zabránit stěžovatelkou nastíněným excesům v postupu správních orgánů.

[15] Je samozřejmě třeba připustit, že v případě žádostí o pobytový titul dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců podaných v určité „hraniční době“ před nabytím zletilosti žadatele není jisté, zda o nich bude pravomocně rozhodnuto předtím, než takový cizinec přestane zákonnou podmínku pro vyhovění žádosti splňovat; ani tato specifická situace však nemůže na platnosti obecné zásady, že pro rozhodování správního orgánu je rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí, nic změnit. Otázkou, zda je možné v určitých případech z této zásady vybočit, a to zejména pokud by lpění na jejím dodržení vedlo k nespravedlivému výsledku pro účastníka řízení zapříčiněnému postupem správních orgánů, se NSS zabýval v rozsudku ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 397/2017-31. Konstatoval v něm, že „*ve věcech pobytu cizinců uvedenou zásadu respektuje, byť může být pro žadatele o pobytový titul v některých případech méně výhodná než za situace, kdy by se skutkový stav posuzoval k okamžiku uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí.* (...) *Připuštění možnosti, aby správní orgány rozhodovaly nejednotně podle prospěchu žadatele, by zcela jistě byly i v rozporu s účelem samotného zákona o pobytu cizinců. Pokud § 66 odst. 1 písm. d) umožňuje udělit trvalý pobyt žadateli, který je nezaopatřeným dítětem* [nezletilým dítětem dle právní úpravy rozhodné pro projednávanou věc]*, je zjevně proti smyslu tohoto ustanovení udělit tento pobytový titul někomu, kdo již vymezené zákonné podmínky nesplňuje.* (...) *Podobně nespravedlivé případy jako v nyní projednávané věci mohou nastat i v jiných situacích, v nichž také nepovažuje kasační soud za vhodné prolamovat zásadu rozhodování správního orgánu I. stupně podle skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí. Je tomu například tehdy, kdy správní orgán vydá nezákonné rozhodnutí, které nadřízený orgán k odvolání zruší, přičemž tento postup se může i několikrát opakovat. I tato situace může způsobit, že žadatel bez svého přičinění přestane plynutím času splňovat zákonné požadavky pro vyhovění jeho žádosti. Nejvyšší správní soud tak považuje za velmi obtížné obecně vymezit podmínky, za nichž by bylo možné obecně přijímanou zásadu, že správní orgán v prvním stupni rozhoduje podle skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí, prolomit.*“ Reflektovat je dle Nejvyššího správního soudu třeba také to, že (již zletilý) žadatel, kterému nebylo vydáno povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, může žádat o jiná pobytová oprávnění odpovídající jeho životní situaci.

[16] Podle stěžovatelky by bylo vhodné, aby existovalo ustanovení zákona o pobytu cizinců, které by stanovilo nejzazší okamžik pro podání žádosti dle § 66 odst. 1 písm. d) daného zákona a zároveň by upravovalo nepřekročitelnou lhůtu pro její vyřízení. Nejvyšší správní soud konstatuje, že není povolán k tomu, aby hodnotil vhodnost stěžovatelčiných úvah *de lege ferenda*. V rámci přezkumu právního posouzení vysloveného v napadeném rozsudku je pro kasační soud podstatné to, jaká byla právní úprava (jak obecně správního řízení, tak konkrétně podmínek pro přiznání povolení k trvalému pobytu) účinná v době vydání rozhodnutí žalované. Jak uvedeno shora, byť současný normativní stav jistě není ve všech ohledech dokonalý a v situaci jako je ta nyní projednávaná přináší žadateli o pobytový titul jistou míru nejistoty, nelze přisvědčit tomu, že aplikace účinné relevantní právní úpravy představuje ze strany správního orgánu stěžovatelkou tvrzenou libovůli (natož protiústavní „čirý formalismus“). Postup správních orgánů naopak představuje naplnění základní koncepce správního řízení, neboť „*rozhodování správního orgánu podle skutkového stavu v době vydání rozhodnutí vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí. Teprve právní mocí takového rozhodnutí vzniká, mění se či zaniká právo a povinnost. Tento postup je brán jako samozřejmý*

a zavedený v historii správního řízení“ (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 165/2018-40).

[17] Pokud stěžovatelka dále tvrdí, že je stále nezaopatřeným dítětem plně závislým na péči a výchově svého otce a připravuje se soustavně na své budoucí povolání, pak tato argumentace je dle Nejvyššího správního soudu v nynější věci naprosto irelevantní. Dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, v rozhodném znění, platí, že *povolení k trvalému pobytu se bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců na území*. Toto ustanovení sice dříve, ve znění účinném do 14. 8. 2017, zahrnovalo jako oprávněného žadatele také *zletilé nezaopatřené dítě cizince*. Právní úprava účinná pro napadené rozhodnutí však zcela jednoznačně stojí na požadavku nezletilosti žadatele; problematiku jeho zaopatřenosti již nikterak nezohledňuje.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[18] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že stěžovatelkou uplatněné kasační námitky nejsou důvodné. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. věty poslední. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v tomto kasačním řízení úspěch; soud proto vyslovil, že nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované nevznikly náklady přesahující její běžnou úřední činnost; soud proto žalované náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu